

نشر کتاب، و تمدن

عبدالحسین آذرنگ

www.ketab.ir

خانه کتاب

مهر ۱۳۹۸

آذرنگ، عبدالحسین، ۱۳۲۵ -

نشر کتاب، و تمدن/ عبدالحسین آذرنگ.

تهران: خانه کتاب، ۱۳۹۸.

۵۵۲ ص: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.

۹۷۸-۶۰۰-۲۲۲-۵۲۳-۸

فیپا

کتابنامه: ص. ۴۹۳ - ۵۲۰.

نمایه.

چاپ - تاریخ

Printing - History

چاپ - صنعت و تجارت

Printing industry

نشر و ناشران

Publishers and publishing

Z116

۶۸۶/۲

۵۸۴۷۸۲۲

سرشناسه:

عنوان و نام پدیدآور:

مشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:

شابک:

وضعیت فهرست نویسی:

یادداشت:

یادداشت:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

رده‌بندی کنگ:

رده‌بندی دیویی:

شماره کتابشناسی ملی:

۶۷۹

عنوان: نشر کتاب، و تمدن

مؤلف: عبدالحسین آذرنگ

ناشر: خانه کتاب

نوبت چاپ: اول، مهر ۱۳۹۸

طراح جلد: علیرضا کرمی

صفحه آرا: عسگر ابراهیمی

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۵۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۲-۵۲۳-۸

ناظر چاپ: رحمان کیانی

چاپ و صحافی: چاپخانه بوستان کتاب

نشانی: تهران، خیابان انقلاب، بین صبا و فلسطین جنوبی، پلاک ۱۰۸۰، مؤسسه خانه کتاب

تلفن: ۸۸۳۴۲۹۸۵

فهرست

مقدمه ناشر	۱۹
یادداشت نویسنده	۲۱
پیدایش نشر چاپی: زمینه‌ها و تأثیرها	۲۵
پیامدها و واکنش‌ها در عصر پسانوژی	۳۹
پیشگامان در عرصه نشر	۵۹
تأثیرها بر نشر و تأثیرگذارها	۸۱
عصر جدید و فصلی تازه در نشر (۱)	۹۹
عصر جدید و فصلی تازه در نشر (۲)	۱۱۷
جنبش روشنگری و نشر	۱۴۷
نشر در سده ۱۸ م (۱)	۱۷۵
نشر در سده ۱۸ م (۲)	۱۹۹
سلسله تحولات دیگری در نشر	۲۲۳
نشر در سده ۱۹ م (۱)	۲۴۱
رویدادهای تأثیرگذار بر نشر سده ۱۹ م	۲۶۵
ادبیات در سده ۱۹ م	۲۹۱
نشر انگستان و فرانسه در سده ۱۹ م	۳۰۳
نشر سده ۱۹ م در چند کشور دیگر	۳۲۷
نشر در سده ۲۰ م	۳۴۵
چند رویداد و جنبه تأثیرگذار	۳۷۳

۳۹۳.....	وضعیت نشر در چند کشور.....
۴۱۷.....	عرضه‌ها و عامل‌های دیگر.....
۴۴۵.....	انتقال کانون نشر و تحوّل آن در امریکا.....
۴۷۱.....	تحوّل در ساختار و مشی نشر امریکا.....
۴۹۵.....	رویدادهایی در نشر دهه‌های آخر سدهٔ ۲۰ امریکا.....
۵۰۹.....	سدهٔ ۲۱ م و چشم‌اندازی از نشر.....
۵۲۵.....	فهرست منابع.....
۵۳۵.....	نمایه.....

www.ketab.ir

فهرست بلند

یادداشت نویسنده	۲۱
۱. پیدایش نشر چاپی: زمینه‌ها و تأثیرها	۲۵
درآمد	۲۵
آغاز چاپ	۲۷
نخستین تحول	۲۹
عامل‌ها و رویدادهای تأثیرگذار بر نشر	۳۳
تأثیرهای نشر	۳۴
۲. پیامدها و واکنش‌ها در عصر پسانوژی	۳۹
درآمد	۳۹
دوشهر پیشگام	۴۱
شهرهای دیگر	۴۲
ظهور نخستین ناشران فرانسوی	۴۳
خاندان استین	۴۴
واکنش جامعه مسیحی به نشر	۴۵
مارتین لوتر و نشر	۴۷
تأثیر نشر بر آلمان	۵۱
کالون و موج دوم نشر	۵۲
تأثیرها و واکنش‌های دیگر	۵۲
فرقه‌های دیگر مسیحی و نشر	۵۶
۳. پیشگامان در عرصه نشر	۵۹
اشاره آغازین	۵۹

- ورود انگلستان به عرصه نشر ۵۹
 ویلیام گگستین ۶۰
 وینکین د وُرد ۶۳
 رویدادهای دیگری در نشر انگلستان ۶۶
 استیشنرز ریجستر ۶۶
 جمعیت و نشر در سده ۱۶م ۶۹
 تحوّل در کتابفروشی و پیامدهای آن ۷۱
 ورود هنر و فنّ به نشر ۷۳
 آلبرشت دورر ۷۴
 تأثیرگذارها در نشر آثار ۷۴
 آنتوان ورار ۷۵
 آلدوس هیوس مانوتیوس ۷۵
 یهان ریلمان آوکسبورگی ۷۶
 گرار دوس مرکاتور ۷۷
 نیکلاوس کیرنیک ۷۷
 ۴. تأثیرها بر نشر و تأثیرگذارها ۸۱
 نیکلو ماکیاولی ۸۱
 آندرناس و سالیوس ۸۲
 جان ولف ۸۳
 ویلیام شکسپیر ۸۳
 کتاب مقدس جیمز شاه ۸۵
 تامس تُرب ۸۵
 میگوئل د سروانتس ۸۶
 تحولاتی در زمینه نشر ۸۷
 ورود نشر به امپراتوری عثمانی ۸۹
 فرانکفورت و لایپزیگ ۹۰
 خاندان پلانتن ۹۱
 گام‌های نخستین در زمینه نشر ۹۴

- گام نخست ۹۶
 گام دوم ۹۷
 گام سوم ۹۸

۵. عصر جدید و فصلی تازه در نشر (۱) ۹۹

- نشر در سده ۱۷م ۹۹
 تغییری در مشی ناشران ۱۰۲
 نشر رو به تحوّل هلند ۱۰۳
 انتشار جزوه ۱۰۷
 علت‌های افول نشری شکوفا ۱۰۸
 نمونه‌هایی از دستاورد نشر هلند ۱۰۹
 جنبه دیگری از نشر هلند ۱۱۱
 خاندان البرویر ۱۱۲
 از دیگر ناشران هلند و بلژیک ۱۱۴
 آرنوت کینیکس ۱۱۴
 گرارد وان ریورن ۱۱۴
 گاوئیر مانیلیوس ۱۱۴
 هوبرتوس رونالانت ۱۱۴
 یواخیم ترگنسیوس ۱۱۵
 روتگر ولیپوس ۱۱۵

۶. عصر جدید و فصلی تازه در نشر (۲) ۱۱۷

- چند عامل مؤثر بر نشر ۱۱۷
 زنان ناشر در اروپا ۱۱۹
 مری کلارک ۱۱۹
 آن میرن ۱۱۹
 هنا الن ۱۱۹
 سارا گریفین ۱۲۰
 آن سیل ۱۲۰
 کتاب‌فروشان دوره گرد (تسمه‌کش‌ها) ۱۲۰

- ۱۲۲..... ادبیات در سده ۱۷م.....
- ۱۲۲..... پیر کرنی.....
- ۱۲۳..... ملیر (مولیر).....
- ۱۲۳..... ژان راسین.....
- ۱۲۴..... انتشار آثار علمی و فلسفی.....
- ۱۲۴..... رنه دکارت.....
- ۱۲۵..... آیزاک نیوتن.....
- ۱۲۶..... تحولات دیگری در نشر انگلستان.....
- ۱۲۷..... دوره الیزابت.....
- ۱۲۸..... جان میلتن.....
- ۱۲۹..... جان باینن.....
- ۱۳۰..... گام‌های دیگری در تحول.....
- ۱۳۲..... فهرست انتشارات.....
- ۱۳۴..... چند ناشر تأثیرگذار انگلیسی.....
- ۱۳۴..... تامس گای.....
- ۱۳۴..... جان دانتن.....
- ۱۳۵..... جیکب تانسن.....
- ۱۳۶..... تأثیر اقتصاد بر نشر.....
- ۱۳۷..... نشر در برّ جدید.....
- ۱۴۱..... تحولات بعدی نشر امریکا.....
- ۱۴۲..... نبوغی تأثیرگذار.....
- ۱۴۵..... فهرست کتاب در امریکا.....
- ۱۴۷..... ۷. جنبش روشنگری و نشر.....
- ۱۴۷..... درآمد.....
- ۱۴۹..... خواندن در عصر روشنگری.....
- ۱۵۰..... از میان روشنگران و نوشته‌های تأثیرگذارشان.....
- ۱۷۵..... ۸. نشر در سده ۱۸م (۱).....
- ۱۷۵..... درآمد.....

- چند رویداد تأثیرگذار بر سده ۱۸م..... ۱۷۸
- دستاوردهایی در سده ۱۸م..... ۱۷۹
- چاپ سنگی..... ۱۸۰
- نشر در انگلستان..... ۱۸۳
- افزایش ثروت و رفاه و تأثیر آن..... ۱۸۴
- جان بویدل..... ۱۸۴
- شبکه پخش کتاب..... ۱۸۵
- نشر حرفه‌ای و تأثیر آن بر نوشتن..... ۱۸۷
- ویلیام تیلر..... ۱۸۷
- رابرت دادزلی..... ۱۸۷
- داستان‌نویسی و تأثیر آن بر نشر..... ۱۸۹
- انتشارات لاگمن..... ۱۹۰
- جان نیوبری..... ۱۹۲
- کتاب‌فروشی و کتاب‌های دست دوم..... ۱۹۵
- کتابخانه‌ها..... ۱۹۵
- انتشار فهرست..... ۱۹۶
- نشر در اسکاتلند و ایرلند..... ۱۹۷
- ۹. نشر در سده ۱۸م (۲)..... ۱۹۹**
- نشر فرانسه..... ۱۹۹
- ظهور ناشری بزرگ (خاندان دیدو)..... ۲۰۱
- دانشنامه از پدیده‌های عصر روشنگری..... ۲۰۳
- آنسیکلوپدی فرانسه، بازتابی از چرخش دوران..... ۲۰۴
- دانشنامه بریتانیکا، اثری سنت‌گذار..... ۲۰۸
- نشر آلمان (پروس)..... ۲۰۹
- تغییرات دیگری در نشر آلمان..... ۲۱۱
- نشر آمریکا..... ۲۱۲
- نشر ژاپن..... ۲۱۷
- نشر در دوره‌های آدو و میجی..... ۲۱۹

۱۰. سلسله تحولات دیگری در نشر ۲۲۳
- بازار نشر اروپا ۲۲۳
- جنبه‌های دیگر اثرگذار و اثرپذیر ۲۲۶
- نشر کودکان ۲۲۸
- باشگاه‌های کتاب ۲۲۸
- مدرسه‌های روزهای تعطیل ۲۲۹
- انتشار داستان ۲۲۹
- نشر و ملی‌گرایی ۲۳۰
- سانسور در دنیای غرب ۲۳۱
- تکوین حق نشر (کاپی‌رایت) ۲۳۴
- حق نشر در انگلستان ۲۳۵
- حق نشر در فرانسه ۲۳۷
- حق نشر در آمریکا ۲۳۹
۱۱. نشر در سده ۱۹م ۲۴۱
- درآمد ۲۴۱
- انقلاب صنعتی: تأثیرگذارترین رویداد قرن ۲۴۳
- تأثیرهای انقلاب صنعتی بر نشر ۲۴۶
- رویدادهای فنی تأثیرگذار ۲۴۹
- ابداع اسستنپ ۲۵۰
- ابداع‌های لویی ژبر و فوردرینبر ۲۵۱
- ابداع کینگ ۲۵۳
- تحولات فنی دیگر ۲۵۴
- هوی مبتکر ۲۵۷
- ادامه تحولات فنی در نیمه دوم سده ۱۹م ۲۵۸
- عوامل‌های دیگر تحول ۲۶۰
- تحولی چشمگیر در حروف‌چینی ۲۶۲
۱۲. رویدادهای تأثیرگذار بر نشر سده ۱۹م ۲۶۵
- سلسله‌ای از رویدادها ۲۶۵

۲۷۱.....	مکتب‌ها
۲۷۲.....	انجمن‌های علمی
۲۷۳.....	آموزش اجباری
۲۷۴.....	جرگه‌های کتاب‌خوانی
۲۷۴.....	نمایشگاه‌ها
۲۷۵.....	تحولات دیگری در نشر
۲۷۶.....	نشر توسعه‌گرا و فرهنگ‌گرا
۲۷۶.....	نشر ملی‌گرا
۲۷۷.....	جنبه‌های دستخوش تحول نشر
۲۷۷.....	تغییر موضوع
۲۷۷.....	ارزیابی کتاب
۲۷۸.....	ویراستاری
۲۷۹.....	کارگزاری نشر
۲۸۱.....	کتاب‌فروشی
۲۸۲.....	خرید عمده و جزئی
۲۸۲.....	بهای کتاب
۲۸۳.....	کتاب‌های جلدنازک
۲۸۴.....	روکش جلد
۲۸۴.....	صحافی کتاب
۲۸۴.....	چاپ‌های نفیس
۲۸۵.....	کتاب‌های تجملی
۲۸۵.....	کتاب‌های گل‌کاری و باغبانی
۲۸۷.....	عکاسی و چاپ تصویر
۲۸۸.....	آموزش چاپ
۲۸۹.....	حق نشر (کپی‌رایت)
۲۹۱.....	۱۳. ادبیات در سدهٔ ۱۹م
۲۹۱.....	درآمد
۲۹۲.....	از معروف‌ترین آثار ادبی
۲۹۳.....	استقبال از آثار ادبی

مقدمه ناشر

تأثیر دوسویه نشر و تمدن بر کسی پوشیده نیست. بررسی‌ها نشان می‌دهد که همواره در طول تاریخ، پیوندی عمیق بین نشر و تمدن برقرار بوده‌است.

نشر که در واقع با اختراع خط و نوشتن آغاز شد ابزاری است برای حفظ و انتقال هرگونه پیام در زمان حال و آینده. نیاز بشر به برقراری ارتباط، پیش از خط و نوشتن نیز وجود داشت، اما این ارتباط به صورت شفاهی بود و محدودیت‌هایی را در برداشت؛ به‌طوری که انتقال اطلاعات بدون تماس حضوری مقدور نبود؛ به همین دلیل با اختراع خط و چاپ و برطرف شدن این محدودیت‌ها، اهمیت نشر نمایان شد.

مؤسسه خانه کتاب براساس سیاست‌ها و برنامه‌های خود، از سال‌های ابتدایی تأسیس، همواره توجه ویژه‌ای به صنعت نشر داشته و تحولات این حوزه را شناسایی و مورد ارزیابی قرار داده‌است. از دیگر اهداف خانه کتاب این است که بتواند در رفع مشکلات و چالش‌های پیش روی صنعت نشر نقش آفرینی کند؛ و در این راه سعی کرده با همکاری پژوهشگران و محققان برتر این حوزه، راه را بر تلاشگران این صنعت هموار سازد.

نشر کتاب، و تمدن تألیف استاد گرانقدر، عبدالحسین آذرنگ، یکی از آثاری است که خانه کتاب در سال جاری منتشر کرده‌است. پیش

از این نیز این مؤسسه، سه کتاب نشر مطلوب: کندوکاوی در راه‌های دست‌یافتن به آن، تاریخ و تحول نشر، و نشر کتاب در کشاکش با مانع‌ها و چالش‌ها را از ایشان منتشر کرده‌است.

در این کتاب سعی شده تا رابطه میان نشر کتاب و توسعه تمدن و فرهنگ مورد تتبع قرار گیرد و اثرگذاری و کارآیی متقابل آن‌ها بر هم شناخته شوند. ایشان با مراجعه به منابع بسیار، به بررسی زمینه‌های پیدایش نشر، آغاز چاپ، نخستین تحولات این صنعت و عامل‌های تأثیرگذار بر نشر پرداخته‌اند.

این کتاب در ۲۳ فصل سامان یافته‌است. نویسنده، کتاب را با سخن درباره «پیدایش نشر چاپی» آغاز کرده و «پیامدها و واکنش‌ها در عصر پسا نوزایی» را مطرح می‌کند. در ادامه «پیشگامان در عرصه نشر» و «تأثیرها بر نشر و تأثیرگذارها» را شرح می‌دهد. سپس از «جنبش روشنگری و نشر» و «سلسله تحولات در نشر» سخن گفته و وضعیت نشر در چند کشور را به‌دقت مورد بررسی قرار داده‌است.

در پایان شایسته است از استاد عبدالحسین انرنگ که بار دیگر برای انتشار این اثر گرانبها به خانه کتاب اعتماد کردند، سپاس‌گزاری کنم.

نیکنام حسینی‌پور

مدیرعامل مؤسسه خانه کتاب